



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Redelycke Handelinghe Van Cornelius Hazart Priester der  
Societeyt Jesu**

**Hazart, Cornelius**

**Antwerpen, 1672**

I. Artikel. Conditien in 't ghemeen.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71540)

# I. A R T I K E L.

## Conditien in 't ghemeen,

Voor eerst / sald'er moeten wesen / volghens den  
ghewoonlijcken stijl / eene generale Amnistie,  
dat is / vergetinghe ende vergevinghe van al wat  
ghespeert is / namelijk in materie van injurten /  
scheldingen / lasteringen etc. Ick sal dan van mij-  
nen kant aen beyde geerne vergeben / ende verge-  
ven de scheldingen / diese teghen mijn persoon uyt-  
gebracket hebben; eerst den Aucteur van den  
Roomschen Uylspiegel in sijnen Antwerpschen Uyl, daer  
hy my seght te wesen / eenen Rossiaen, Rosselmont,  
onbeschaemden Comediant, eenen Uyl met vier ooren,  
eenen irregulieren, irreligieusen, lichten Capellaen, eenen  
ziel bedervende Leeraer, eenen ziel-wotger, den Ant-  
werpschen Bouffon, den Antwerpischen Dief, Raes-bol,  
Dray-bol, en Suyse-bol; ghelijck ick dit naerder aen-  
ghereckent hebbe in mynen Voorbode.

Ick sal oock geerne laten passeren al wat hy  
in 't overtyden van den Antwerpischen Uyl, nu onlauck  
ghestelt heeft / daer hy my Pag. 3. noemt eenen Geck;  
Pag. 5. vergelijckt hy eenen Eitel: Pag. 6. wenscht /  
dat ick laegh op een stont-katze: Pag. 12. ghelooft hy /  
dat den Bol-worm soo levendigh in my afgebeelt is, dat  
diergelijcke in gene hersien en sit: Pag. 14. Dat ick vander  
jeugt aen gecke kueren gehad hebbe, die noch dueren: *Ibid.*  
dat ick een Comedie-sichter ben: Pag. 17. wilt hy my  
met eenen Key voor den kop bruyen: soo spreect hy.  
Ten lesten / als hy nu / het negenste deel van mijn  
Vreughden-bedryf ende misnoeghen, aen de gherefor-  
merde Ghemeente in de handt hadde ghesteken /  
als offe allegaer blindt ende herffeloos waeren /  
datse niet en kosten sien ofte weren / hoe schande-  
lijck dat mijn boozsepde scijzi't in alle sijne booz-  
naemste deelen verhozt was / dan kout hy noch

Pag. 31. roepen: Myn Jonghen sou oock wel soo een boeck maken. Nu / als een soete Man / wy sullen dit altemael gheerne ober het hooft sien/ende alle dese utwe boozghacnde moetwilligheden verghe-  
ten.

¶ **T**selbe sal ick doen ten opsichte van Arnoldus Montanus, die my in sijn aenhangsel aen de vlucht uyt Rabel Pag. 109. seght te wesen een scheldende Tro-  
boef: Pag. 127. een vervoerde Jesuit etc. In sijn leste Rijndicht / gheuoemt Versoek-schrift, heyt hy my uyt booz eenen herselooften kop, dom verstant, sonder oordeel, onbeschosten ende onbeleefden Jesu-wijd, Wa-  
gen-boeve. Ick bekenne dat onse Catholicken op desen stiel van de Predikanten ober menighe saeren ghetwent zijn (want 't is een erfdeel hare obergheset van hare eerste Apostelen Calvyn, Bera, en andere) en daerom niet lichtelijck daer in en verschieten / wel wetende dat enlaes! de goede Bedienaers des Goddelijcken Woorts gene betere waepenen en hebben om sich te beschermen; dies te liever sal ick alle die injurieuse scheld-  
woorden / aen beyde dese Leeraers vergeben: Dit is immers soo redelijck ghesproken als ick kan / oberfulcx en twijffele niet ofte sy sullen mede redelijck boozgacn / ende van hunnen kant vergeben / indien ick my missechten in dese materie ewgens mochte misgaen hebben: al-hoe-wel ick niet indachtigh en ben dat ick de eerste begoft hebbe / latende my alkenlijck boozstaen / dat de gene die de Pausen / Cardinalen / Bisschoppen / Priesters / Munnicken / namelijck oock de Jesuiten, somma alle de booznaemste Idmaten van onse Kercke / sae de Heplighen selfs / gusemen nuytroepen booz Fielen, Guyten, Hoereerders, Overtspeelders, Moorders, Uylspiegels, Sorten; en wat noch meer? ten minsten verdienden den naem van een Geck, of van eenen Sorte-bol, en uytgelache te worden van een Wof-  
sel-kruyter / en West-raper: Ick en kan my niet inbeelden dat ick / hier in / my grootelijck soude misgaen hebben / nochtans gebe het mijn om een  
beet:

bet: Dat maect alles booztaen van twee zijden  
vergheten worde/ ende sulcx niet meer en geschie-  
de. Dit zy van de eerste conditie.

## II. ARTIKEL.

Conditien voor den Autheur van den  
Roomschen Uyl-spieghel in het  
besonder.

DE handelinghe van PEYS en kan niet wel ten  
effecte ghebracht worden: Indien men alles  
op 't scherpste neemt / oft alle stukken in het be-  
sonder op 't vantsste wilt op-wegghen / ende upt-  
gheboert hebben: 't is nootzakelijck dat men/  
sommighe/ of vele/ naer abenant dat se zijn/laete  
ghesceeren/ oft onghemerckt henen gaen / ander-  
sins als de Partijen haer Recht op 't scherpste  
souden willen verholgen / en soud'er noyt gheen  
opde van debateren noch disputeren zyn: Het  
ghene men in alle Vrede-handelinghe is ghetwoon  
'onderhouden / wil ick hier mede van mijnē kant  
in sijn gheheel laeten.

Dooy eerst dan / ick hebbe den Autheur van den  
Roomschen Uyl-spieghel in vier verscheyde schriften/  
te weten/ d' Onsteltentisse, den Voor bode, het Vreugh-  
den-bedrijf, ende den Ziel trooster, seshtien leugens/  
ofte valscheden te laste gheleydt / ick sald'er geer-  
ne berghen laeren passeeren/ op conditie dat hy'er  
niet meer als de andere dzy en verantwoorde/ na-  
melijck om reparatie van eere te doen ten ops-  
ichte van mijne bondt-ghenooten / die nootzake-  
lijck in desen vrede moeten besloten worden: Kan  
ick redelijcker handelen?

1. Heeft hy in sijnen Antwerpschen Uyl Pag. 13. de  
eere vande heele Roomsche Kercke schandelijck te  
hoort ghedaen / als hy daer updruckelijck seght/  
dat in ons Gheestelijck Recht hy Gratianus Dist 34. te  
lesen is/ dat / die gheene vrouwe en kecht, MOET, in  
placite